Els parlars valencians

Vicent Beltran Calvo
Carles Segura-Llopes

5a edició,
actualitzada

PUV

ELS PARLARS VALENCIANS

ELS PARLARS VALENCIANS

Vicent Beltran Calvo
Carles Segura-Llopes

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

BIBLIOTECA
LINGÜÍSTICA CATALANA

34

Direcció
Antoni Ferrando Francés
Ángel López García

Comitè científic
Gabriel Ensenyat Pujol (Universitat de les Illes Balears)
Joan Ferrer i Costa (Universitat de Girona)
Joseph Gulsoy (Universitat de Toronto, Canadà)
Philip Rasico (Universitat de Vanderbilt, Estats Units d'Amèrica)
Beatrice Schmid (Universitat de Basilea, Suïssa)
Max W. Wheeler (Universitat de Sussex, Gran Bretanya)

Aquest treball va estar guardonat amb el Premi IEC
de Lexicografia i Onomàstica Joan Coromines 2017.

Aquesta publicació no pot ser reproduïda, ni totalment ni parcialment, ni enregistrada en, o transmesa per, un sistema de recuperació d'informació, en cap forma ni per cap mitjà, sia fotomecànic, fotoquímic, electrònic, per fotocòpia o per qualsevol altre, sense el permís previ de l'editorial.

1a edició: setembre de 2017
2a edició, corregida i actualitzada: abril de 2018
3a edició, corregida i actualitzada: febrer de 2019
4a edició, corregida i actualitzada: maig de 2022
5a edició, corregida i actualitzada: juny de 2026

© Vicent Beltran Calvo, Carles Segura-Llopes, 2017-2026
© D'aquesta edició: Universitat de València, 2026

Coordinació editorial: Maite Simón
Maquetació i disseny interior: Inmaculada Mesa
Correcció: Elvira Iñigo
Coberta
Disseny: Maite Simón
Tractament gràfic: Celso Hernández de la Figuera

ISBN: 978-84-1118-764-0 (paper)
ISBN: 978-84-1118-764-0 (ePub)
ISBN: 978-84-1118-764-0 (PDF)

Edició digital

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ 13

PRIMERA PART
CARACTERITZACIÓ GENERAL DELS PARLARS VALENCIANS

1. ELS PARLARS VALENCIANS A VISTA D'OCELL..... 23

2. HISTÒRIA DEL VALENCIÀ 35
   1. Origen del valencià..... 35
   2. Caracterització lingüística del valencià antic 43

3. EL VALENCIÀ DE FRONTERA. EL CASTELLÀ I L'ARAGONÉS..... 47
   1. Els parlars de frontera..... 47
   2. Caracterització dels parlars valencians de frontera 49
   3. Alguns exemples de parlars valencians de frontera..... 57
      3.1 Vistabella: la senda de l'Aragó 57
      3.2 *Si vullguérau, aniríam*. La morfologia verbal a Suera i a Tales..... 58
      3.3 Torís: un parlar marginal ben a prop de València..... 58
      3.4 El canyut: un valencià a les portes de Castella 59
      3.5 La regió meridional del Carxe: una altra franja de ponent. 60
      3.6 Crevillent i Guardamar: el darrer bastió de l'antic oriolà . 62
   4. El castellà fronterer i el valencià perdut 65
   5. Els castellanismes del valencià..... 72

4. EL VALENCIÀ I ALTRES LLENGÜES..... 75

5. EL VALENCIÀ I L'ESTÀNDARD 79

SEGONA PART
VARIETATS GEOGRÀFIQUES DEL VALENCIÀ

6. EL VALENCIÀ TORTOSÍ 87

7. EL VALENCIÀ SEPTENTRIONAL..... 95

8. EL VALENCIÀ CENTRAL 105

9. EL VALENCIÀ MERIDIONAL..... 113
1. El valencià meridional (no mallorquí)..... 114
2. El valencià mallorquí..... 120

10. EL VALENCIÀ ALACANTÍ..... 127

TERCERA PART
DESCRIPCIÓ DELS PARLARS VALENCIANS

11. FONÈTICA DEL VALENCIÀ 141
1. Vocalisme tònic 141
1.1 Obertura dels fonemes /ɛ/ i /ɔ/..... 141
1.2 Palatalització de /a/..... 141
1.3 Obertura parcial de /e/ 142
1.4 Alternança de vocals tòniques..... 143
1.5 Diftongació de la vocal /ɛ/..... 145
1.6 Els diftongs /ui̯/ i /iu̯/ 147
1.7 Els diftongs /ɔu̯/ i /ou̯/..... 148
1.8 Canvis d'accentuació..... 150
2. Vocalisme àton 150
2.1 Manteniment de /ɛ/ en contextos àtons..... 150
2.2 Alternança [e]/[a] en posició inicial 151
2.3 Alternança [e]/[a] en posició pretònica 152
2.4 Alternança [e]/[i] en posició pretònica..... 154
2.5 Alternança [e]/[i] en posició posttònica 155
2.6 Alternança [o]/[u] en posició pretònica..... 156
2.7 Altres canvis vocàlics..... 157
2.8 Pronunciacions de /a/ final..... 157
2.9 Reforç vocàlic final..... 159

2.10 Diftongació de /o/ inicial 160
2.11 Diftongs i triftongs 160
2.12 Altres fenòmens fonètics vocàlics 161
3. Consonantisme 162
3.1 Fonemes oclusius /p/, /t/, /k/ i /b/, /d/, /g/ 162
3.1.1 Grups finals [mp], [nt], [ŋk], [lt] i [ɾt] 162
3.1.2 Sonorització de [p], [t], [k] finals seguides de vocal. 163
3.1.3 Altres fenòmens que afecten les oclusives sordes. 164
3.1.4 Oclusives sonores 165
3.1.5 Caiguda de /g/ i /d/ 166
3.1.6 Altres fenòmens que afecten les oclusives sonores 168
3.2 Fonemes fricatius /f/, /v/, /s/, /z/ i /ʃ/ 168
3.2.1 Pervivència del fonema labiodental /v/ 168
3.2.2 Ensordiment de les fricatives sibilants sonores 170
3.2.3 Reforçament semivocàlic i despalatalització del fonema /ʃ/ 171
3.2.4 Sons aliens [χ], [θ] i [h] 171
3.2.5 Altres fenòmens 172
3.3 Fonemes africats /t͡s/, /d͡z/, /t͡ʃ/ i /d͡ʒ/ 174
3.3.1 Canvis en [t͡s] i [d͡z] 174
3.3.2 Ensordiment de [d͡z] i [d͡ʒ] 176
3.3.3 Geminació i desafricació de /d͡ʒ/ 176
3.3.4 Altres fenòmens 177
3.4 Fonemes laterals /l/ i /ʎ/ 178
3.4.1 Ieisme 178
3.4.2 Realització del so geminat [ll] 178
3.4.3 Altres fenòmens 179
3.5 Fonemes ròtics /r/ i /ɾ/ 180
3.5.1 Emmudiment/conservació de [ɾ] final 180
3.5.2 Altres fenòmens 182
3.6 Fonemes nasals /m/, /n/ i /ɲ/ 183
3.7 Altres fenòmens fonètics consonàntics 185
3.7.1 Metàtesis 185
3.7.2 Pròtesis, afèresis, epítesis i apòcopes 186
3.7.3 Assimilacions fonosintàctiques 188
4. Adaptacions fonètiques dels cultismes 188

12. MORFOSINTAXI DEL VALENCIÀ 191
1. Gènere 191
2. Nombre 193
3. Derivació 194
4. Articles 195
5. Demostratius 198
6. Possessius 200
7. Quantificadors 201
8. Pronoms 203
8.1 Pronoms forts 203
8.2 Pronoms febles 204
8.2.1 Pronoms *me*, *te*, *se* 204
8.2.2 Pronoms *nos*, *vos* 205
8.2.3 Pronoms *lo*, *los* 206
8.2.4 Pronom *ne* 206
8.2.5 Pronom *ho* 207
8.2.6 Pronoms *li*, *los* 208
8.2.7 Pronom *hi* 208
8.2.8 Combinacions pronominals *li'l*, *li la*, *li'ls*, *li les*, *li ho i li'n* 208
8.2.9 Altres combinacions pronominals 209
9. Preposicions, adverbis i connectors 209
9.1 Preposicions 209
9.2 Adverbis 211
9.3 Connectors 212
10. Interjeccions 213
11. Verbs 214
11.1 Infinitius 214
11.2 Gerundis 215
11.3 Participis 215
11.4 Morfema de primera persona del present d'indicatiu . 215
11.5 Morfema de tercera persona del present i l'imperfet d'indicatiu i del condicional 218
11.6 Morfema de quarta i cinquena persones del present d'indicatiu 218
11.7 Increment incoatiu 219
11.8 Altres formes del present d'indicatiu 219
11.9 Imperfet d'indicatiu 220

11.10 Perfet simple i perfet perifràstic 220
11.11 Present de subjuntiu..... 221
11.12 Imperfet de subjuntiu..... 222
11.13 Morfemes *-es*, *-em*, *-eu* i *-en*..... 223
11.14 Futurs i condicionals..... 223
11.15 Imperatius 223
12. Sintaxi..... 224

13. LÈXIC DEL VALENCIÀ 227
1. Món humà 228
1.1 Parts del cos i accions relacionades. Vestit 228
1.2 Món infantil. Jocs. Colors. Festes..... 241
2. La casa..... 251
3. Alimentació i lèxic relacionat..... 257
4. Construcció. Món urbà..... 265
5. El camp. Accidents geogràfics. Meteorologia..... 266
6. Món natural 271
6.1 Arbres, fruita, vegetals i fongs..... 271
6.2 Fitonímia 288
6.3 Entomonímia. Invertebrats..... 291
6.4 Ornitonímia 302
6.5 Ictionímia 312
6.6 Amfibis, rèptils i mamífers 313
7. Localismes..... 318

CONCLUSIONS..... 321

BIBLIOGRAFIA..... 325

ANNEX. Atles lingüístic dels parlars valencians 339

INTRODUCCIÓ

L'objectiu central d'aquesta recerca és descriure de la manera més detallada possible la variació lingüística que presenta el català al País Valencià, especialment la que es dona en els parlants adults de més edat. La dialectologia, doncs, ens donarà les pautes primordials per a poder dur avant el treball que vos disposeu a llegir. Contemplarem cara a cara els sons, els morfemes, les paraules i l'orde en què els parlants les disposen en aquest territori allargassat que s'estén entre el riu Sénia i el riu Segura. Explicarem les raons bàsiques que justifiquen la fesomia de la llengua que s'hi parla i tractarem d'agrupar la variació segons els trets que es despleguen en l'anomenat *estat dialectal rebut* dels valencians (Badia, 1976: 272-273).

Potser una de les fites més rellevants que volem aconseguir amb tot plegat –i qui sap si la gran aportació de la dialectologia– és fer prendre consciència que els fenòmens lingüístics canvien de manera no discreta, això és, que muden gradualment i sense canvis abruptes. Aquest treball ho palesarà a bastament. A més a més, aquestes dades que ací aportem revelaran que la divisió dialectal no entén del tot de qüestions sociopolítiques i, doncs, no estableix fronteres amb la resta de territoris on es parla català. Els fenòmens lingüístics no es frenen en la divisió política de les comunitats autònomes o els estats. Les paraules, els sons o els morfemes travessen les fronteres polítiques sense pudor; apareixen, desapareixen i reapareixen al País Valencià, a Catalunya, a les Balears, a l'Aragó, al Rosselló o a l'Alguer. I farà goig comprovar amb dades novelles que, com deia Joan Veny (1978: 11) al seu magnífic treball de referència, *Els parlars catalans*, la dialectologia conrea amb fermesa «el sentiment d'unitat de la llengua, que persisteix malgrat les porfidioses fal·làcies dels que contra la ciència i la història s'entesten a dividir el que és un sol cos». Així serà com conclourem que el *valencià* és una denominació que no es fonamenta en cap tret lingüístic. No hi ha cap paraula, cap so, cap morfema o cap construcció que siguen només valencians i que alhora abracen tot el valencià. Les fronteres sí que es mostraran, per contra, estrictes i abruptes amb el castellà veí, malgrat que també prendrem consciència que són molt més permeables del que podria semblar, a banda i banda de la fita entre llengües.

Amb aquest treball també volem participar en l'establiment i consolidació de la varietat estàndard del català al País Valencià. Una societat moderna exigeix comptar amb un model de llengua estàndard adequat per a desplegar-se com cal. Podria semblar, doncs, contradictori al llec en la matèria que es puguen conjugar els dos objectius que hem expressat. Més aïna al contrari, descrivint i incidint en la diversitat lingüística que hi ha en el parlar col·loquial d'una llengua, pareixeria més probable que entrebanquem l'establiment d'una varietat estàndard. Hem d'explicar, per tant, aquest aparent contrasentit.

Creiem que hi ha dos motius fonamentals que justifiquen que la nostra intenció és ajudar a desfer el nuc gordià etern entre variació i unitat lingüístiques. D'una banda, conéixer en profunditat una llengua és una excel·lent via per a valorar-la com es mereix. Si la valorem, la utilitzarem amb normalitat. I l'ús és la condició *sine qua non* perquè una varietat estàndard reïsca. D'una altra banda, cal construir un estàndard genuí però assumible pels parlants. Només triarem adequadament les formes que volem encabir-hi si coneixem en profunditat la variació que hi ha. Així afavorirem que els parlants l'adopten sense escarafalls. Detallem-ho.

Una societat que manté la seua llengua en una situació precària –podria ser el cas de la valenciana–, és segur que es caracteritza de manera generalitzada per una escassa voluntat per utilitzar-la. Si ens circumscrivim a l'àmbit col·loquial, es pot percebre, per exemple, com la llengua s'esvaeix de les converses amb coneguts castellanoparlants, encara que l'entenguen; és quasi impossible sentir-la parlar amb els desconeguts; o, fins i tot, pot deixar-se de costat parlant amb els fills. Aquesta manca de voluntat respon, alhora, a la falta de valoració i estima, encara que tampoc no podem deixar de banda la incidència que hi tenen els atacs als parlants que decideixen usar la seua llengua en tots els àmbits d'ús valencians. No podem entrar ara a discutir les raons, al·lògenes i endògenes, que van construir aquesta actitud perniciosa; però si volem contribuir a esborrar-la de la ment de qui la posseïsca –molts més dels que voldríem en aquesta terra–, cal revertir el prejudici central que la manté. Aquest prejudici queda definit amb expressions com ara «la meua llengua no és (prou) digna», «no és (prou) important», «no és (prou) útil», «no és (prou) bonica», «no és (prou) bona». Malauradament, les hem sentides sovint al llarg del país.

Per tant, acceptar, reconéixer, valorar i estimar una llengua és fàcil quan sabem com és, quan ens descobreixen per què té aquesta i no una altra fesomia, quan aclarim d'on venen les formes que s'utilitzen i com s'explica que les diguem. Estem segurs que no es pot valorar allò que no

es coneix. Per això, els autors d'aquest llibre ens hem despernegat i continuarem fent-ho per ajudar a conéixer la variació de la nostra llengua. A més a més, el fet que la llengua col·loquial suscite l'interés de la ciència i puga ser objecte d'estudis monogràfics com aquest coadjuva a incrementar la bona consideració i l'afecte per la pròpia manera de parlar.

L'altre motiu que explica per què incidir en la diversitat no entra en contradicció amb la cerca d'unitat, es troba en la necessitat mateixa d'aquest estàndard. L'escola i els mitjans de comunicació són els dos grans àmbits que empenyen fort envers la necessitat de reduir la variabilitat d'una llengua que es vol utilitzar amb normalitat. També en l'àmbit colloquial es pot percebre aquesta necessitat –sempre que *s'use* la llengua, és clar: conversar amb desconeguts o amb visitants d'altres terres que també parlen català, adreçar-se a l'administració (a Hisenda, al centre de salut, a l'escola...) requereix una varietat superadora de la diversitat. Si el parlant és conscient de la diversitat lingüística que recorre el país, tot i que la pree i la valore, detectarà a l'acte la necessitat de buscar la manera de comunicar-se més eficaçment en aquests contextos. Augmentarà la probabilitat que siga capaç d'entendre i acceptar que caldrà relegar algunes formes pròpies per aquest motiu. Descobrirà que aquesta *renúncia* –que podrà ser sovint només parcial– és indefugible si vol un país en què la llengua es normalitze.

Conéixer la diversitat dialectal que ens envolta possibilita, com hem vist, que augmente la valoració i l'estima envers aquesta llengua i, al mateix temps, que s'accepte la necessitat de bandejar algunes expressions en benefici de la intercomprensió entre conciutadans. Encara podem afegir un darrer profit: un parlant que coneix la diversitat dialectal pot deduir amb comoditat un concepte essencial per a conviure tranquil·lament amb la diversitat lingüística en general: el registre. Gràcies a aquest concepte, s'adona que hi ha dos grans àmbits d'ús. D'una banda, aquell en què no cal estar gaire pendent de renunciar al parlar local perquè l'interlocutor és del poble, de la família, perquè es parla de temes domèstics o emotius. És el registre col·loquial, privat. D'altra banda, hi ha l'àmbit formal, més públic, en el qual la varietat lingüística ha de ser més neutra i general, on s'ha de desplegar l'estàndard que l'escola i els mitjans de comunicació ens han d'ensenyar a reconèixer i utilitzar. Atés que la ment humana categoritza el món de manera gradual i no discreta, serà factible assumir que aquest parlant capta que hi ha graus diversos de formalitat i col·loquialitat: la doctora pot ser del poble, el mestre dels nostres fills pot ser de la nostra comarca, ens poden fer una entrevista informal a la televisió o la ràdio

locals, podem parlar entre amics de filosofia... Aquests àmbits han de ser concebuts com a relativament permeables i flexibles, tant si som en el paper d'emissors com en el de receptors. Novament, conèixer com parla la gent del país permet assumir i desplegar un estàndard flexible i ric en matisos, tant en el grau de formalitat com en el grau d'acceptació de les diverses variants geogràfiques que ara nosaltres ens disposem a descriure.

De la mateixa manera, a mesura que s'aporta més informació respecte de l'origen i evolució d'un determinat fenomen lingüístic, millora el criteri per a decidir què convindria abandonar definitivament de l'ús, tant formal com informal. El català és una llengua maltractada per la història. Açò implica que les vicissituds històriques adverses (o també propícies) han modificat la configuració de la llengua, arraconant unes formes o estenent-ne d'altres. Una descripció exhaustiva de la variació en la llengua proporciona informació valuosa per a decidir quines d'aquestes incorporacions són irreversibles; quines s'han de proscriure necessàriament perquè són sobreres o han arraconat injustament formes genuïnes; i quines, en canvi, poden ser recuperables o acceptables, tant en l'estàndard com en el registre col·loquial.

Els treballs de recerca originals, que ara prenen la forma de llibre, sintetitzen i ordenen les dades dels estudis anteriors i n'aporten de pròpies. Aquestes darreres provenen d'enquestes dialectològiques que hem tingut l'oportunitat de passar a informants de més dues-centes cinquanta localitats de nord a sud i de llevant a ponent del País Valencià.

El llibre va adreçat a lectors diversos: especialistes de la dialectologia i de l'estudi de la llengua, professionals que tenen la llengua com a eina indispensable i central en la seua faena –com ara mestres, periodistes, escriptors, etc.–, i també simplement les persones interessades per la manera de parlar de la gent del seu país. La llengua sovint suscita l'interés i la curiositat de tothom: «ho diem igual!», «ho dius molt diferent!», «ho pronuncies al revés que jo!», «pareix que et menges lletres!». No debades les noves tecnologies de la informació i la comunicació han posat de manifest aquest interés: només cal anar a pàgines de Facebook com ara *Dialectes*, *Rescatem paraules de l'oblit*, *Expressions*, *dits i paraules crevillentines*, *Paraules mallorquines*, *Mots oblidats pels diccionaris*, o les innombrables *No eres/ets de... si no...*, on s'arrepleguen multitud de formes lingüístiques.

Aquesta pluralitat de destinataris ens ha empés a vertebrar l'obra en quatre grans parts que permetran una lectura selectiva i significativa. La primera part donarà una visió general de les característiques dels parlars

que descrivim. Considerem, des d'una perspectiva de caire més històric, les aportacions més significatives de la conformació del català en terra valenciana. Entre altres, hi ha l'aragonés, com a element originari que configurà des dels inicis el parlar català que dugué la repoblació medieval; també el mallorquí, que significà un daltabaix lingüístic en part del valencià meridional del segle XVII; i el castellà, omnipresent en la frontera i, de manera progressiva, en la resta del valencià. Ens interessen altres fenòmens que també esmentarem, com ara les restes que deixà el català en les terres en què reculà segles arrere (com ara el Baix Segura o les Valls del Vinalopó), la caracterització lèxica dels parlars castellans fronterers i la manera com l'extensió de la varietat estàndard està afectant el model de llengua col·loquial, especialment entre els escolars, que són el grup de població que hi està més exposat. Per això hi dedicarem capítols específics.

La segona part del treball ofereix una classificació i descripció de les varietats que conformen els parlars valencians, tenint en compte totes les aportacions, molt profuses i detallades, de la dialectologia.

La tercera part està ordenada segons l'estructura tradicional de les monografies dialectals. S'hi descriu, doncs, la fonètica, la morfosintaxi i el lèxic. Aquest apartat requerirà un lector més especialitzat però, al mateix temps, estarà estructurat de manera que la recerca del fenomen siga àgil i estarà caracteritzat per un discurs breu i directe.

Amants de la geografia com som els autors, ara ja queda ben palés que el pal de paller de tot el treball té caràcter geogràfic. No debades els viatges que ens han permés d'enllestir aquest treball ens han ensenyat geografia, ens han mostrat que les fronteres geogràfiques naturals sí que poden esdevenir fites lingüístiques i que calcigar el terreny, conéixer les serres i els barrancs, les planes i els rius, és un gran mètode per a estimar el país, per a estimar les persones que hi viuen i per a estimar, en definitiva, la llengua que s'hi parla i en què es manifesta la cultura. Per això, a banda de detallar sempre la distribució geogràfica de cada fenomen, quan les circumstàncies ho afavoreixen, hem incorporat un darrer capítol amb mapes dialectals generals: l'anomenem «Atles lingüístic dels parlars valencians». El mapa, a color i estèticament ben acabat, aporta una informació detalladíssima a l'especialista, però també informa de manera general del tret investigat i, sens dubte, crida l'atenció i facilita l'assimilació de la informació també al lector menys avesat a aquesta disciplina.

Per a nosaltres, el fet de tenir un coneixement profund del català que es parla al País Valencià ha d'anar lligat a conéixer-ne la geografia.

Creiem que el sistema educatiu no ha acabat d'aconseguir que la població es familiaritze amb el nostre relleu, els nostres rius i barrancs, els nostres pobles i les nostres comarques. Per això ens hem proposat d'utilitzar aquesta informació per a descriure els fenòmens lingüístics. Mirarem de ser exhaustius, en la mesura que puguem, en la distribució dels trets per pobles. Açò ho farem de manera especial en l'apartat de caire més especialitzat que es desplega en la tercera part. Utilitzarem el concepte de comarca en moltes ocasions.

La divisió comarcal s'ha establit oficialment fa pocs mesos. Era una decisió política necessària i ens congratulem que a la fi siga un fet. El nostre treball es basa, com no podria ser d'una altra manera, en aquesta comarcalització proposada per la Generalitat Valenciana i publicada en un mapa a escala 1:300.000 que va ser encarregat l'any 2016 per la presidència de les Corts Valencianes, en el marc dels actes de commemoració del 25 d'Abril. Certament, les diverses propostes de comarcalització que hem conegut fins ara discrepaven bastant, per la qual cosa hi havia localitats que estaven adscrites a una o altra comarca segons les alternatives. S'hi barrejaven criteris geogràfics, lingüístics, econòmics, etc. Tot i que la proposta oficial posa fi a aquestes diferències, s'ha de dir que presenta alguna divisió controvertida que discrepa de vegades del sentiment local. No cal dir que no volem polemitzar ni ofendre ningú i, per això, almenys volem esmentar les més destacables, malgrat que no les reflectirem en els mapes: l'adscripció de Vilafranca i Catí als Ports, i no a l'Alt Maestrat; l'adscripció de les Coves de Vinromà, Vilanova d'Alcolea, la Serratella i la Torre d'en Doménec al Baix Maestrat i no a la Plana Alta; l'adscripció de Biar, Beneixama, el Camp de Mirra i la Canyada a l'Alcoià i no a l'Alt Vinalopó; i, finalment, l'adscripció de Guardamar al Baix Segura i no al Baix Vinalopó.

En definitiva, esperem que amb la lectura d'aquest estudi aconseguim l'objectiu que ens proposem: conéixer-nos millor com a poble, a través de la nostra manera de parlar català i contribuir així a omplir la injecció d'amor propi que tot poble necessita per a traure el cap i progressar sense renunciar al que és.

Agraïments

Es compten per milers els informants que hem tingut l'honor i la sort d'entrevistar. Ací no podem esmentar-los exhaustivament, però sí que volem dir ben alt: moltes gràcies a tots. Agraïm especialment als amics i companys Joan Giner (Gata-Tavernes de la Valldigna), Vicent Bataller

(Xàtiva), Josep Saborit (les Alqueries), Josep Tormo (Alcoi), Diego Noel (Cabanes), Paqui Berenguer (Biar) i Rafel Jordà (Alcoi), que ens han ajudat més del que es pensen: els hem tingut sempre a punt i s'han fet a trossos amb nosaltres, alguns d'ells cedint-nos fins i tot material inèdit i d'altres obrint-nos portes a nous contactes com si la responsabilitat d'aquest treball depenguera d'ells. Això no té preu. A Antoni Ferrando que ens ha encoratjat en tot moment i a Sergi Segura per la tasca informàtica dels mapes: sempre tan dispost.

Tot seguit oferim la llista de les persones a qui volem deixar constància del nostre agraïment ben sincer perquè han possibilitat activament les nostres recerques i hi han participat de manera entusiasta. Remetem als nostres estudis anteriors per a ampliar el llistat, sobretot per als contactes i informants del sud:

Pau Alabajos (Torrent), Mario Alberola (el Campello), Sònia Alegre (Castelló de la Plana), Mercé Amer (Cabanes), Aitana Baeza (Mutxamel), Alfred Balaguer (Tales), Ester Belarte (Sagunt), Andreu Beltran (Benassal), Mavi Bravo (la Pobla del Duc), Victòria Calderon (Suera), Rosa Casino (Moncofa), Joan Castany (Onda), Nati Castellet (la Pobla Tornesa), Carme Colomer (Vallada), Càrol Delgado (Picassent), Joaquim Dolz (Morella), Maria José Escrig (Atzeneta del Maestrat), Paco Esteve (Agres), Pau Fabregat (Vilanova d'Alcolea), Joan-Àngel Ferrando (Benillup), Fran Ferrer (Foios), M. Jesús Francés (Bocairent), Marisa Francés (Beniarrés), Josepa Garcia (Pedreguer), Eladio Gargallo (Vistabella), Maria Celeste Giner (l'Olleria), Ferran Gómez (Guardamar), Maribel Guardiola (Bolulla), Macu Guijarro (Xixona), Pamela Guinot (la Vall d'Alba), Teresa Herrero (Finestrat), Ana Huguet (Onda-l'Alcora), Maite Jàfer (Ontinyent), Juli Jordà (Albalat de la Ribera), Pablo Juan (Vilafamés), Víctor Labrado (Sueca), M. Dolors Lladosa (Fontanars), Bernat López (Benimuslem), Joan-Carles Martí (Elx), Carlos Mas (la Canyada), Josep Mas (Xaló), Paula Mateu (Torís), Jovi Mercader (Foios), Lluís M. Mesa (Estivella), Josep Meseguer (Xert), Irene Mira (Castalla), Mamen Mira (Tibi), Ivan Miralles (Catí), Raquel Miralles (Relleu), J. Carlos Moll (Gaianes), Vicent Moncholí (Massanassa), Joan-Lluís Monjo (Tàrbena), Alexandre Navarro (Nàquera), Nel·lo Navarro (la Vall d'Uixó), Ferran Nebot (Betxí), Mònica Nos (les Coves de Vinromà), Tamara Ortiz (Moixent), Susanna Pardines (Museros), J. Carles Pastor (Sant Vicent del Raspeig), J. Maria Pedrola (Llíria), Vicent-Josep Pérez (Crevillent), M. del Mar Picó (Sella), M. Ángeles Pla (Artana), Carme Porcar (Llucena), M. Àngel Pradilla (Rossell), Marta Ramos (la Vilavella), Miquel Roda (Tírig), Mateu Rodrigo

(Albalat dels Sorells), Jesús Rodríguez (Onil), Diego Roig (Torreblanca), Sílvia Ruvira (el Pinós), Empar Sanz (Muro), Paquita Segura (la Pobla de Benifassà), Guillem Sellés (Ibi), Àlvar Serrano (Benigànim), Maribel Sospedra (Santa Magdalena de Polpís), M. Àngel Terol (Banyeres), Gabi Tormo (Montaverner), Carmen Torres (Benicàssim), Ferran Valls (Xilxes), Pep Vanyó (Alfafara), Cèsar Verdú (la Torre de les Maçanes), Maite Vidal (Borriol), Ramon Vila (Sollana).

9 788411 187640

34

BIBLIOTECA LINGÜÍSTICA CATALANA

A partir dels estudis consolidats i, sobretot, d'un meritori treball de camp amb enquestes dialectològiques a informants de més de 250 localitats de la geografia valenciana, *Els parlars valencians* descriu, amb rigor i profusió, la riquesa lingüística que presenta el català al País Valencià.

L'obra s'organitza en quatre parts: la primera mostra una visió general de les característiques dels parlars descrits, mentre que en el segon apartat es classifica i descriu cadascuna de les varietats estudiades. La tercera està ordenada segons l'estructura tradicional de les monografies dialectals, que inclou la fonètica, la morfosintaxi i el lèxic. Tanca el llibre l'*Atles lingüístic dels parlars valencians*, amb 56 mapes a tot color on queden representades geogràficament les variacions lingüístiques.

Els treballs que han donat lloc a aquest llibre han estat mereixedors del Premi IEC de Lexicografia i Onomàstica Joan Coromines 2017.

AVL Acadèmia Valenciana de la Llengua
Universitat de València Publicacions PUV
Institut d'Estudis Catalans